

REZULTATELE ACTIVITĂȚII ÎMM-URILOR PRIN PRISMA DEZVOLTĂRII ECONOMIEI NAȚIONALE

Rina ȚURCAN

Universitatea Tehnică a Moldovei

Abstract: *Practically the economy of all highly developed countries is based on the work of small business enterprises, which are considered the motor of economic development of the country. In Moldova, the same attention is given to development namely this category of enterprises. With this in mind the purpose of this article provides dynamic examination of incomes got by SMEs in Moldova, their structure by types of activity, the number of businesses operating with profit and loss etc. however having a great impact on the national economy.*

Cuvinte cheie: *ÎMM, venitul din vânzări, rezultat financiar, profit, pierdere, economia națională.*

Economia oricărei țări este axată preponderent pe acele ramuri care sunt capabile să aducă venituri și respectiv sunt profitabile, satisfăcând totodată scopul agenților economici de maximizare a profitului. Reieșind din considerente că economia națională este constituită preponderent din întreprinderile mici și mijlocii un interes deosebit prezintă examinarea veniturilor care se obțin în sectorul micului business din Republica Moldova, compararea rezultatelor acestora cu rezultatele înregistrate de către întreprinderi mari, precum și analiza veniturilor pe tipuri de activități desfășurate.

Conform standardelor naționale de contabilitate, venitul reprezintă afluxul de avantaje economice în cursul perioadei de gestiune rezultat în procesul activității ordinare a întreprinderii sub formă de majorare a activelor sau diminuare a datoriilor care conduc la creșterea capitalului propriu cu excepția sporurilor de la contribuțiile proprietății întreprinderii [2, p.451].

Principala pondere în structura veniturilor unei întreprinderi îi revine veniturilor din activitatea operațională și anume veniturilor din vânzări. La rândul său veniturile din vânzări reprezintă încasările din vânzarea produselor, mărfurilor, prestarea serviciilor, operațiile de barter, contractele de construcție etc. în dependență de domeniul de activitate a întreprinderii.

Următorul tabel reflectă dinamică veniturilor din vânzări obținute de către întreprinderile ce activează în Republica Moldova în funcție de mărimea acestora.

Tabelul 1. Evoluția veniturilor din vânzări obținute în cadrul întreprinderilor din Republica Moldova în perioada 2008-2012, mil. lei

Tipul întreprinderii	2008	2009	2010	2011	2012
Mari	110074,3	88967,0	112240,1	135789,3	138702,3
Mijlocii	23306,2	20318,3	22799,2	24133,8	24892
Mici	33598,7	29104,2	33992,7	38025,4	38344,1
Micro	8079,2	8057,5	8471,2	9728,3	9820,9
Total	175058,4	146447	177503,2	207676,8	211759,3

Sursa: [3]

Veniturile din vânzări obținute de către toate întreprinderile din Republica Moldova au crescut în această perioadă de la 175058,4 până la 211759,3 milioane lei, adică cu circa 21,0%.

În baza rezultatelor obținute privind examinarea evoluției veniturilor din vânzări pe toate grupele de întreprinderi (mari, mijlocii, mici și micro) se poate evidenția că cea mai înaltă creștere o înregistrează întreprinderile mari. Cea mai problematică este situația la întreprinderile mijlocii, veniturile din vânzări a căroră au crescut pe parcursul ultimilor cinci ani doar cu 6,8%. Dacă de luat în considerare că creșterea veniturilor este influențată și de rata inflației care în cel mai bun caz anual constituie circa 5-6%, atunci

creșterea veniturilor din vânzări se apreciază negativ, deoarece nici nu acoperă rata inflației din această perioadă.

În ceea ce privește evoluția veniturilor din vânzări a întreprinderilor ce activează în sectorul micului business din Republica Moldova, se obține următoarea evoluție (figura 1).

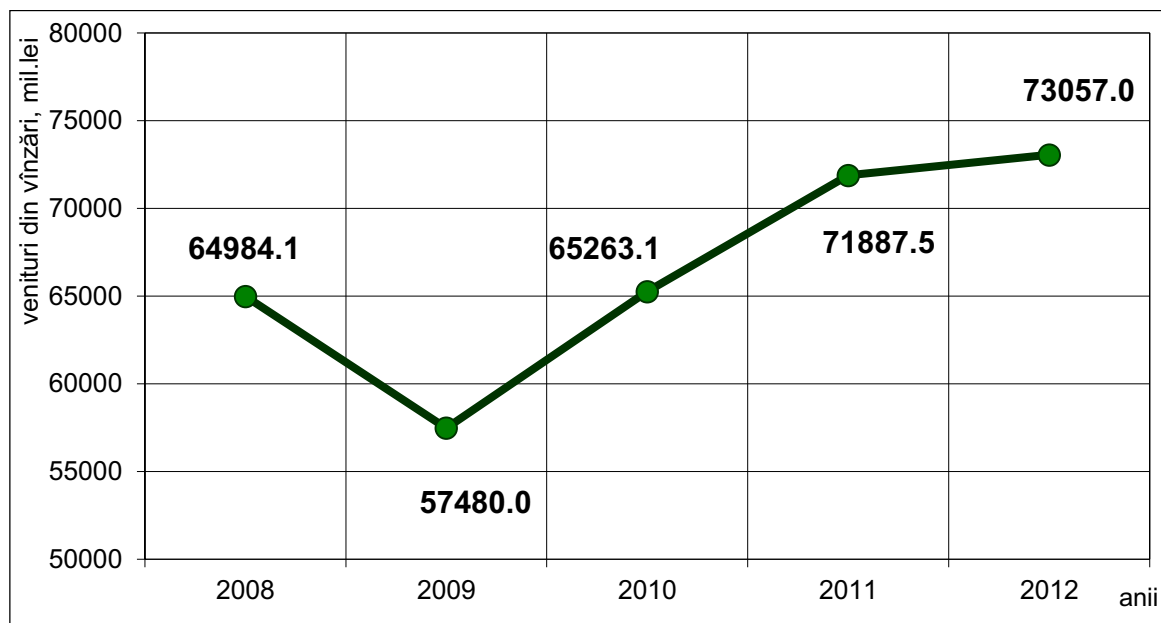

Figura 1. Evoluția veniturilor din vânzări înregistrate de către ÎMM-uri din Republica Moldova în anii 2008-2012

Sursa: Elaborat de autor în baza datelor din sursa [3]

Veniturile din vânzări obținute de către ÎMM-urile din Republica Moldova pe parcursul ultimilor cinci ani au o tendință de creștere, sporind în această perioadă de la 64984,1 până la 73057,0 mil. lei, adică cu circa 12,4%. Valoarea minimă a veniturilor din vânzări a acestor întreprinderi a fost obținută în anul 2009 și a constituit 57480,0 mil. lei, ceea ce constituie doar 88,4% din valoarea anului precedent. Diminuarea veniturilor din vânzări obținute de către ÎMM-urile din Republica Moldova în anul 2009 se explică prin impactul negativ a crizei economico-financiare mondiale, precum și prin problematica exportului producției autohtone în Federația Rusă care constituia principala piață de desfacere pentru întreprinderile noastre.

În concluzie se poate de menționat că ritmurile de creștere a veniturilor din vânzări obținute de către ÎMM-urile din Republica Moldova sunt foarte modeste și nu acoperă nici rata inflației din această perioadă, astfel nu se constată o creștere în sectorul dat.

În tabelul 2 este prezentată evoluția în dinamică a veniturilor din vânzări obținute de către ÎMM-urile după genuri de activitate în perioada ultimilor 5 ani.

În baza datelor prezentate se constată că evoluția veniturilor din vânzări obținute în diferite genuri de activitate a ÎMM-urilor din Republica Moldova în perioada 2008-2012 este foarte diferită.

Printre activități care au înregistrat cele mai înalte creșteri a veniturilor din vânzări în perioada 2008-2012 se pot enumera:

- Activități financiare – veniturile din vânzări au crescut de la 296,8 până la 592,0 mil. lei, ceea ce constituie o creștere de 99,5%, adică circa de două ori;
- Sănătate și asistență socială – veniturile din vânzări au crescut de la 614,5 până la 1156,8 mil. lei, ceea ce constituie o creștere de 88,3%;
- Hoteluri și restaurante – veniturile din vânzări au crescut de la 908,3 până la 1365,8 mil. lei, ceea ce constituie o creștere de 50,4%;
- Pescuitul, piscicultura – veniturile din vânzări au crescut de la 26,1 până la 35,0 mil. lei, ceea ce constituie o creștere de 34,1%;
- Agricultură, economia vânatului și silvicultura – veniturile din vânzări au crescut de la 3680,2 până la 4930,3 mil. lei, ceea ce constituie o creștere de 34,0%.

Tabelul 2. Evoluția veniturilor din vânzări obținute de către IMM-uri în Republica Moldova după genuri de activitate în perioada 2008-2012, mil. lei

Genuri de activitate	2008	2009	2010	2011	2012
Agricultura, economia vânatului și silvicultura	3680,2	3161,6	4588,9	5613,6	4930,3
Pescuitul, piscicultura	26,1	19,6	29	30,5	35
Industria extractivă	279,3	228,6	299,1	371	305,8
Industria prelucrătoare	9377,4	8098,7	8975,4	9316,4	9522,8
Energie electrică și termică, gaze și apă	243,5	199,8	246,5	258,6	261,9
Construcții	5655,8	3992,4	5038,3	5555,2	5349,9
Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor, bunurilor casnice	33400,1	30109	32723,7	35319,2	36299
Hoteluri și restaurante	908,3	817,2	874,8	1115,6	1365,8
Transporturi și comunicații	5578,4	4915,1	5946,5	6464,9	6885,2
Activități financiare	296,8	338,1	401,6	615,8	592
Tranzacții imobiliare, închirieri și activități de servicii prestate întreprinderilor	3948,6	3866,3	4197,4	5100,8	5177,1
Învățământ	274,1	245,1	249,9	287	267,9
Sănătate și asistență socială	614,5	742,6	775,8	915,8	1156,8
Alte activități de servicii colective, sociale și personale	701	746	916,3	923,2	825,9
Total pe activități	64984,1	57480,1	65263,2	71887,6	72975,4

Sursa: Sistematizat de autor în baza datelor din sursa [3]

Cu regret, sunt și activități care înregistrează o micșorare a veniturilor din vânzări în această perioadă. La ele se pot atribui următoarele activități:

- Ramura construcțiilor – veniturile din vânzări au scăzut de la 5655,8 până la 5349,9 mil. lei, ceea ce constituie o micșorare cu 5,4%;
- Învățământul – veniturile din vânzări au scăzut de la 274,1 până la 267,9 mil. lei, ceea ce constituie o micșorare cu 2,3%.

Prezintă interes examinarea structurii veniturilor din vânzări obținute de IMM-uri din Republica Moldova după genuri de activitate, care se prezintă în figura 2.

În structura veniturilor din vânzări obținute de IMM-uri din Republica Moldova după genuri de activitate în anul 2012 cea mai înaltă pondere îi revine întreprinderilor din comerțul cu ridicata și cu amănuntul, repararea autovehiculelor, motocicletelor, a bunurilor casnice și personale care dețin circa 51,13% din total venituri. Printre alte activități care dețin o pondere considerabilă în structura veniturilor din vânzări obținute de IMM-uri din Republica Moldova după genuri de activitate în anul 2012 se poate de menționat industria prelucrătoare care deține o pondere de 13,41%, transporturi și comunicații care deține o pondere de 9,7%, construcții care deține o pondere de 7,54% și altele.

Structura veniturilor din vânzări obținute de IMM-uri din Republica Moldova specifică anului 2012 atestă o situație mai puțin favorabilă, deoarece cea mai înaltă pondere îi revine comerțului, pe când acele

activități ar contribui la dezvoltarea economiei naționale și la creșterea exporturilor dețin o pondere considerabil mai mică, ceea ce se apreciază negativ.

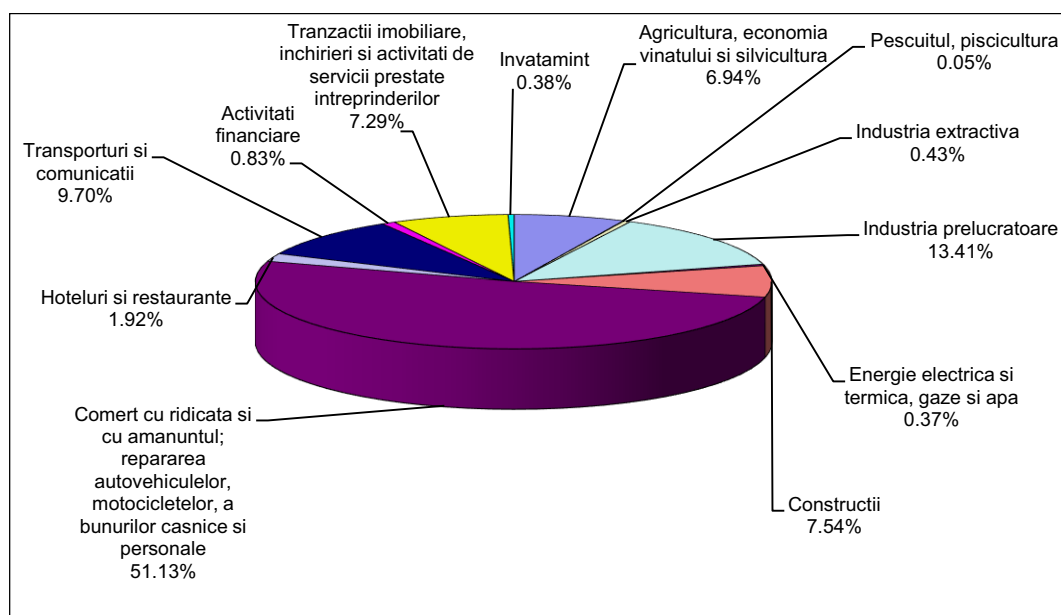

Figura 2. Structura veniturilor din vânzări obținute de IMM-uri din Republica Moldova după genuri de activitate în anul 2012

Sursa: Elaborat de autor în baza datelor din sursa [3]

Scopul fiecărui antreprenor constă nu doar în creșterea veniturilor, ci în maximizarea profitului obținut. Din aceste considerente în continuare se propune de a examina în dinamică rezultatul financiar până la impozitare a IMM-urilor din Republica Moldova (tabelul 3).

Tabelul 3. Evoluția rezultatului financiar până la impozitare a IMM-urilor din Republica Moldova în perioada 2008-2012, mil. lei

Tipul întreprinderii	2008	2009	2010	2011	2012
Mijlocii	1847,0	725,6	1931,5	1972,1	393,6
Mici	3124,4	1357,5	2842,4	2697,7	715,9
Micro	511,8	160,1	683,0	510,4	-24,8
Total pe IMM-uri	5483,2	2243,2	5456,9	5180,2	1084,7

Sursa: [3]

După cum se observă, rezultatul financiar până la impozitare a IMM-urilor din Republica Moldova diferă considerabil de la o grupă de întreprinderi la alta.

Cu toate că în structura IMM-urilor după numărul de unități cele mai multe întreprinderi sunt întreprinderi micro, iar după numărul de angajați încadrați cea mai mare pondere o dețin întreprinderile mici, respectiv și după rezultatul financiar obținut cele mai rentabile se arată a fi la fel întreprinderile mici.

În ceea ce privește evoluția rezultatului financiar până la impozitare a IMM-urilor din Republica Moldova, se obține următoarea evoluție (figura 3).

În evoluția rezultatului financiar până la impozitare a IMM-urilor din Republica Moldova în anii 2008-2012 nu se observă o tendință unică concretă, dar în linii generale se observă o înrăutățire a situației, deoarece predomină o tendință de micșorare a acestuia. Pentru ca IMM-urile să se dezvolte, contribuind la dezvoltarea economică a țării în ansamblu, ele ar trebui să înregistreze rezultate financiare pozitive cu o dinamică crescândă, pe când în realitate se observă o situație inversă.

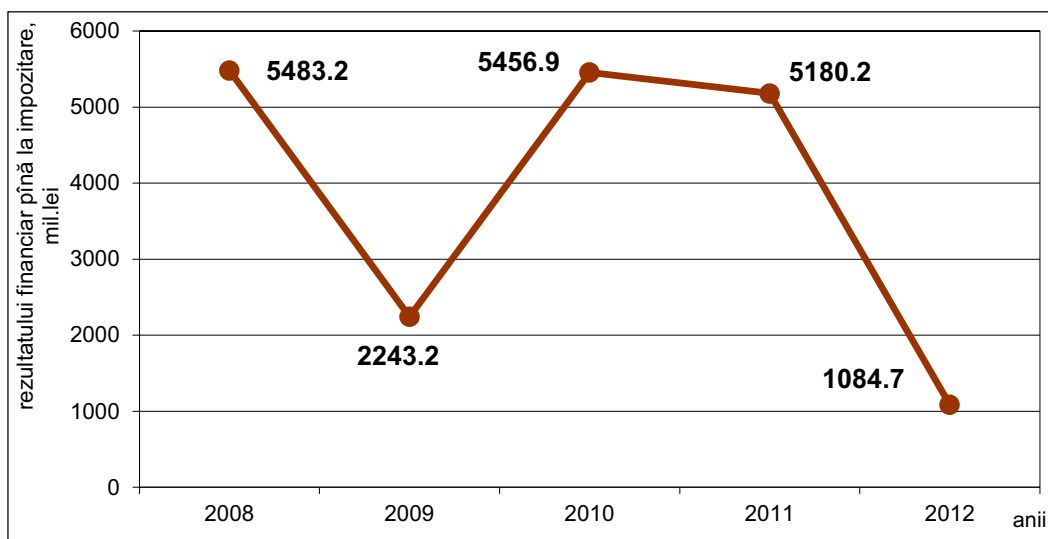

Figura 3. Evoluția rezultatului financiar până la impozitare a IMM-urilor din Republica Moldova în anii 2008-2012

Sursa: Elaborat de autor în baza datelor din sursa [3]

Profitul reprezintă un indicator de bază al aprecierii eficienței economice, permite identificarea disponibilităților și posibilităților de dezvoltare ale firmei. Profitul se determină ca diferență dintre suma veniturilor și suma cheltuielilor efectuate pentru desfășurarea activității.

Pentru IMM-urile profitul îndeplinește mai multe funcții, printre care se pot evidenția [1, p.240]:

- de măsurare a gradului de eficiență;
- de stimulare a dezvoltării ulterioare;
- de stimulare socială a colectivului de muncă;
- de formare a bugetului.

Rezultatul financiar obținut de către întreprinderile din sectorul micului business depind nu numai de factorii mediului extern al întreprinderii, ci și de nivelul de pregătire managerială și competențele conducerii acesteia. În așa fel, prezintă interes examinarea în dinamică a numărului de întreprinderi din sectorul IMM-urilor care obțin rezultatul financiar pozitiv, adică profit și celora care obțin pierderi în rezultatul activității sale.

În următorul tabel se prezintă evoluția numărului de IMM-uri din Republica Moldova care au obținut rezultatul financiar pozitiv (profit) și rezultatul financiar negativ (pierderi) în perioada 2008-2012.

Tabelul 4. Evoluția numărului de IMM-uri din Republica Moldova care au obținut rezultatul financiar pozitiv (profit)/ negativ (pierderi) în perioada 2008-2012

Tipul întreprinderii	2008		2009		2010		2011		2012	
	profit	pierderi	profit	pierderi	profit	pierderi	profit	pierderi	Profit	pierderi
Mijlocii	1207	447	948	613	1135	428	1051	428	910	599
Mici	5562	2507	4730	3283	5807	3024	5977	2939	5333	3958
Micro	11597	15642	11563	18202	12503	18285	13760	18770	12322	21509
Total pe IMM-uri	18366	18596	17241	22098	19445	21737	20788	22137	18565	26066

Sursa: [3]

Din datele prezentate se observă că cele mai multe IMM-uri din Republica Moldova care obțin rezultatul financiar pozitiv în activitatea sa în perioada 2008-2012 sunt întreprinderile micro. Totodată din numărul total de întreprinderi care au înregistrat pierderi în această perioadă cea mai mare pondere o constituie la fel

întreprinderile micro, dar anume această categorie deține cea mai înaltă pondere în structura numărului IMM-urilor înregistrate în țară.

În baza datelor prezentate se constată că numărul de IMM-uri în Republica Moldova care au obținut rezultatul financiar negativ (pierderi) în perioada 2008-2012 are o tendință de creștere, ceea ce înseamnă că tot mai mulți agenți economici activează ineficient, având un impact negativ asupra dezvoltării micului business în Republica Moldova și a economiei naționale în ansamblu.

Figura 4 prezintă o evoluție comparativă a numărului de IMM-uri în Republica Moldova care au obținut rezultatul financiar pozitiv (profit) și care au obținut rezultatul financiar negativ (pierderi) în perioada analizată.

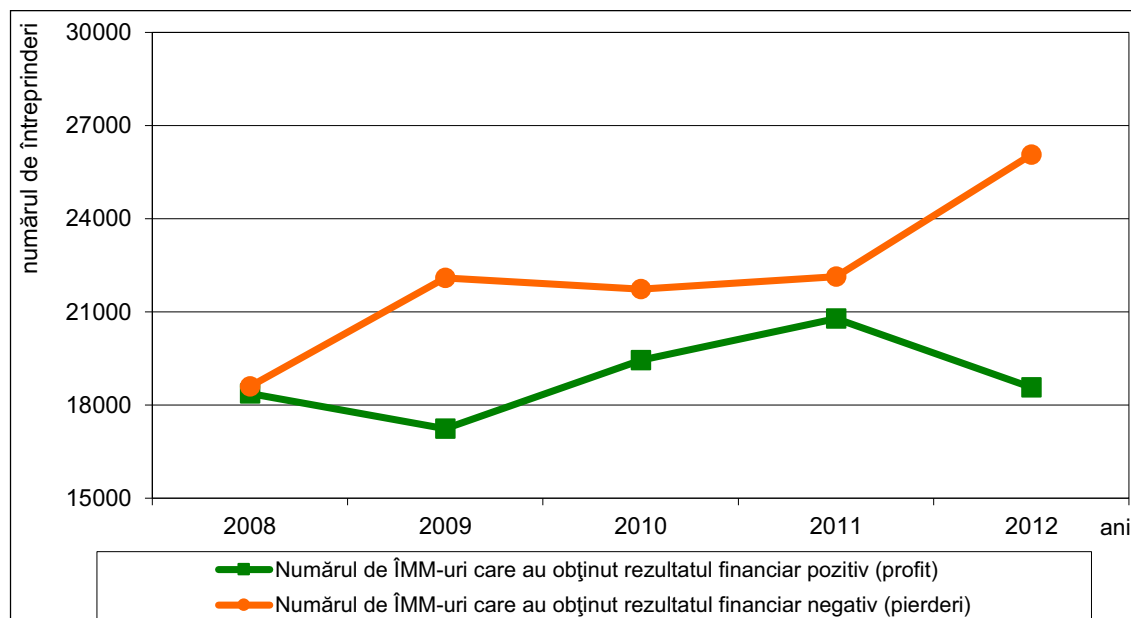

Figura 4. Evoluția numărului de IMM-uri din Republica Moldova conform rezultatului financiar pozitiv și negativ în perioada 2008-2012

Sursa: Elaborat de autor în baza datelor din sursa [3]

Examinând în comparație numărul de IMM-uri în Republica Moldova care au obținut rezultatul financiar pozitiv (profit) și care au obținut rezultatul financiar negativ (pierderi) în perioada 2008-2012 se observă că în anul 2008 repartiția a fost aproximativ egală, pe când pe parcursul următorilor ani numărul întreprinderi ce activează în pierderi este considerabil mai mare față de numărul de întreprinderi ce obțin profit în urma activității sale, și această diferență devenind din ce în ce tot mai mare, ceea ce se apreciază negativ.

Datele statistice prezentate și analizate în acest articol atestă că rezultatele obținute de către IMM-urile din Republica Moldova nu permit dezvoltarea eficientă a acestora. Creșterea modestă a veniturilor din vânzări obținute de aceste întreprinderi este practic acoperită de rata inflației, adică veniturile reale nu au tendință pozitivă. Structura IMM-urilor autohtone după genuri de activitate demonstrează o dominație totală a comerțului și lucrărilor de reparații, pe când pentru o dezvoltare și creștere a economiei naționale accentul trebuie pus preponderent pe industrie. Un alt aspect negativ constă în faptul că tot mai multe IMM-uri înregistrează pierderi în raport cu cele profitabile, toate aceste împreună împiedicând dezvoltarea economică a țării în ansamblu.

Bibliografie:

1. Gheorghită M., *Economia întreprinderii industriale.*: Editura Cuvîntul-ABC, Chișinău, 2011.
2. Nederița A., Bucur V., Carauș M. și alții, *Contabilitate financiară*, Ediția a II-a revăzută și completată, Chișinău, Asociația Contabililor și Auditorilor Profesioniști din Republica Moldova, 2003. – 640 p.
3. www.statistica.md